

ความคิดเห็นและความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

OPINION AND NEED EDUCATION IN A MASTER'S DEGREE BUDDHISM FOR DEVELOPMENT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY ISAAN CAMPUS*

อัครเดช นีละโยธิน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Akkharadet Neelayothin

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

E-mail: akara2511@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อปริญญาโทสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา และ 3) ข้อเสนอแนะการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นและความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา จำนวน 345 คน ในพื้นที่ 20 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จำแนกตามสถานภาพในภาพรวมทั้งหมด มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 82.61.
2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32
3. ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย และควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ

คำสำคัญ : การศึกษาต่อ; ปริญญาโท; สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

Abstract

This survey research has the objectives to study 1) To study the need to study for a Master's degree in Buddhism for Development 2) to study opinions on the curriculum. Department of Buddhism for Development Mahamakut Buddhist University Isan Campus and 3) Recommendations for Master's Degree Studies Department of Buddhism for Development Mahamakut Buddhist University Isaan Campus The sample group is a group of people who have opinions and desires to study for a master's degree. Buddhist Science for Development Program, 345 people in 20 provinces in the Northeast Data were collected using questionnaires. Analyze the data by percentage, mean and standard deviation.

The results of the study were as follows:

1. A respondent wants to study for a master's degree. Department of Buddhism for Development Mahamakut Buddhist University Isaan Campus Classified by status as a whole. There was 82.61 percent of the need for further education.

2. The respondents had opinions about the Master's program. Department of Buddhism for Development Mahamakut Buddhist University Isaan Campus In general, there was a high level of opinion. Has a mean of 4.32

3. Respondents have suggestions for studying for a master's degree. Department of Buddhism for Development Mahamakut Buddhist University Isaan Campus: Curriculum should be developed to accommodate rapidly changing technology. In teaching and learning management It should provide a form of teaching and learning that is conducive to students who work with them. And there should be a system to ensure that the picture of thesis work is done on time and quality.

Keywords: Needs further study; Graduate level; Buddhism for Development

บทนำ

ปัจจุบันสังคมในประเทศไทยมีความแตกต่างจากอดีตอย่างเห็นได้ชัด จากการที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศชาติในด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาจิตใจ ผู้คนในปัจจุบันให้ความสำคัญหรือแสวงหาทรัพย์สินสมบัติ รายได้ เงินทอง รวมถึงวัตถุมากเกินไป เกินพอ เกินความจำเป็น เป็นสาเหตุให้เกิดการแข่งขัน แกร่งแย่ง จนขาดความเอื้ออาทร ความเมตตา ความสามัคคี หรือในสังคมสมัยเรียนกว่าความเป็นทีม การดำรงชีวิตแบบ

เรียบง่ายในอดีต ตามวิถีไทย วิถีพุทธ ไม่มีในศตวรรษที่ 21 หรือก็ลดน้อยลงไปทุกที ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีงามไม่มีการสืบทอด ถูกละเลยมองข้าม รวมถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็ถูกลดความสำคัญลงเช่นกัน ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลก ที่มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา เพื่ออบรมฝึกฝนบุคคลให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ แม่ชี และ ฆราวาส โดยเปิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับพุทธศาสนาและมอบปริญญาบัตรให้กับผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และการทำวิจัยทางปรัชญาตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีงาม และเกิดการพัฒนาโดยบูรณาการหลักธรรมกับโลกให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับชั้น และยังเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่จะสร้างความสมดุลของโลกและประเทศชาติ รวมถึงการมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบเรียบร้อย โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ที่สำคัญที่สุด คือการอยู่ร่วมกัน ในความเป็นพุทธสังคมพหุวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้และทำให้เกิดขึ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจเป็นสำคัญ จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญและความสงบสุข เพื่อให้เป็นสังคมที่เจริญด้วยความรู้คู่คุณธรรมควบกันไปทั้งสองประการ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าระดับสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาและปริญญาโท ในสาขาวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นยังมีน้อยมาก การเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชา ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนาในระดับสูงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบันนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและปรัชญา แต่ในปัจจุบันในยุคศตวรรษที่ 21 การพัฒนาด้วยวัตถุ ด้านนวัตกรรมและด้านเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงการจัดการเรียนการสอน ความต้องการ ความคิดเห็น ต่อการศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มีมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงรูปแบบความต้องการ โดยเฉพาะทางพระพุทธศาสนา ผู้คนมุ่งหาความรู้ที่แท้จริง ความสงบ จากพระพุทธศาสนา และความต้องการของคนรุ่นใหม่ ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงได้จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม ทั้งในลักษณะของการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย ข้าราชการกระทรวงวัฒนธรรม และข้าราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ วิทยากรอิสระ/นักวิจัยอิสระ และทุกอาชีพที่มีความสนใจศึกษาพุทธศาสตร์และปรัชญา

ดังนั้น หากจะมีการดำเนินการเปิดสอน หรือการพัฒนาหลักสูตรใหม่ จึงต้องมีการศึกษาถึงความต้องการของสังคม ทั้งในส่วนของนักศึกษาและผู้มีความสนใจในการศึกษาต่อปริญญาโทเสียก่อนว่า มีความต้องการที่จะเข้ารับการพัฒนาด้านตนเอง หรือเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาใดบ้าง ให้สอดคล้องกับความรู้ท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมของเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยรอบมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการทางวิชาการของคณะศาสนาและปรัชญา ทั้งนี้ได้นำผลทางการศึกษาเหล่านั้น มาเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อรองรับการพัฒนา ครู คณาจารย์ บุคลากรทางสังคมธุรกิจ และหน่วยงานราชการ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตร สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
3. ข้อเสนอแนะการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งตอบคำถามเชิงสรุปอ้างอิง โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มที่มีความคิดเห็นและความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาพระพุทธศาสนาและปรัชญา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วในพื้นที่ 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์, ขอนแก่น, ชัยภูมิ, นครพนม, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, บึงกาฬ, มหาสารคาม, มุกดาหาร, ยโสธร, ร้อยเอ็ด, เลย, ศรีสะเกษ, สกลนคร, สุรินทร์, หนองคาย, หนองบัวลำภู, อำนาจเจริญ, อุตรดิตถ์, และ อุบลราชธานี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จากกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรใช้สูตรของ W.G. Cochran. (1957)

$$n = \frac{P(1 - P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (30%)

Z คือ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96 (ความเชื่อมั่น95%) Z = 1.96

d คือ ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{0.30(1 - 0.30)1.96^2}{0.05^2} = 322.69$$

กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณและปรับเพื่อความเหมาะสมเท่ากับจำนวน 400 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาจังหวัดที่มีสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด จำนวน 5 คน สำนักวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาตรีสาขาทั่วไป และสาขาวิชาพุทธศาสนา จำนวน 5 คน และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ คือ ประชาชนทั่วไป ผู้รับราชการ และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา รวมจำนวน 5 คน รวมจังหวัดละ 20 คน ทั้ง 20 จังหวัด โดยจำแนกตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปีสุดท้าย ผู้บริหาร สำนักงานพระพุทธศาสนา สำนักวัฒนธรรมจังหวัด สถาบันอุดมศึกษา บุคลากรทางพระพุทธศาสนา และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท จำแนกตามสถานภาพ

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท จำแนกตามรายละเอียดหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2555

2) สร้างรายการข้อคำถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ เลือกตอบแบบคำตอบเดียว หลายคำตอบ เขียนตอบ และมาตราประมาณค่า ตามประเด็นที่กำหนดในแบบสำรวจ

3). ตรวจสอบชัดเจนของข้อคำถามและความครอบคลุมของตัวเลือกของ แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความชัดเจนของ ข้อคำถาม และความครอบคลุมของการกำหนดตัวเลือก ซึ่งประยุกต์แนวทาง การพิจารณาตามดัชนี CVI (Shrock & Coscarelli, 2007) การพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม

4) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท จำแนกตามรายละเอียดหลักสูตร และตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา โดยใช้ดัชนี CVI (content validity index : CVI) (Shrock & Coscarelli, 2007) โดยผลการ

ตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท จำแนกตามรายละเอียดหลักสูตร มีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .85 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .85

5) ตรวจสอบความเชื่อมั่น ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในกรณีของแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และมีค่าเท่ากับ .81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในปีสุดท้ายทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผ่านผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ฉบับได้รับกลับคืน 345 ฉบับ คิดเป็นอัตรา การตอบกลับร้อยละ 86.25 ตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

1. ความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พบว่า จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท ร้อยละ 82.32 เพศหญิงร้อยละ 43.19 มากกว่าเพศชายและบรรพชิต ส่วนใหญ่เป็นประชาชน ร้อยละ 41.45 มากกว่าบุคลากรทางพุทธศาสนาและผู้บริหาร อายุผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ระหว่าง อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 38.26 ระดับการศึกษาสำเร็จปริญญาตรี ร้อยละ 55.94 ประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี ร้อยละ 48.99 จำแนกตามรายละเอียดหลักสูตร ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันทีร้อยละ 56.52 ทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 67.83 รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30 - 17.30 น. ร้อยละ 75.36 การบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 53.33 เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 48.41 ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 92.46 สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.20 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 55.36 และห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 45.22

2. ความความคิดเห็นต่อหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พบว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตรหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .66 เมื่อพิจารณาความสำคัญในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ช่วยทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักพุทธศาสนา วัฒนธรรมจังหวัด และบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงาน สังคม/ประเทศชาติ ยังไม่มีสถาบันอื่น

จัดการเรียนการสอน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน และต้องการเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พบว่า ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีข้อค้นพบในการวิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาโท ร้อยละ 81.6 ถือว่าเป็นระดับสูงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครเดช นิละโยธิน (2563) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 85.30 สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory) ของ McClelland, David C. (1999) เป็นผู้เสนอทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ขึ้น โดยสรุปว่าคนเราเรียนรู้ความต้องการจากสังคมที่เกี่ยวข้อง ความต้องการจึงถูกก่อตัวและพัฒนามาตลอดช่วงชีวิตของแต่ละคน และเรียนรู้ว่าในทางสังคมแล้ว เรามีความต้องการที่สำคัญสามประการ คือ ความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) เป็นความต้องการที่จะทำงานได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีมาตรฐานสูงขึ้นในชีวิต มีผู้ต้องการความสำเร็จสูงความต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30 - 17.30 น. ร้อยละ 88.38 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน อาทิ ศิลาลักษณ์ แสงวงษ์ และคณะ (2550) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในช่วงเวลาภาคพิเศษ คือ ช่วงเวลาวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ผลการวิจัยของ ไจชนก ภาควัต (2556) พบว่า ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อต้องการให้เปิดสอนในวันเสาร์-อาทิตย์ และผลการวิจัย อัครเดช นิละโยธิน (2563) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทในวันเสาร์-อาทิตย์ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเมื่อพิจารณาจากบริบทของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เป็นผู้ที่มีงานประจำตามข้อค้นพบจากการวิจัย คือบุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 และประชาชนทั่วไป

ร้อยละ 29.6 ความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีห้องทำงาน นิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 17.7 และที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต ร้อยละ 3.4 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ (2556) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน รวมทั้ง ห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากธรรมชาติการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมค่อนข้างมาก เพื่อมุ่งเน้นให้นิสิตมี กระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามหลักสูตร

บทสรุป

การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อ ปริญญาโทสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นและความสำคัญ ของหลักสูตร จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาและความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตรซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน งานวิจัยนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตลอดจนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ปริญญาโทที่สอดคล้องกับความต้องการของ สังคม และบุคลากรทางการศึกษาใน 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบทเรียนสำคัญของงานวิจัย นี้ก็คือ ทำให้ทราบว่านิสิต นักศึกษา ที่จบการศึกษาระดับสาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา และบุคลากร ทางการศึกษามีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสาขาวิชาพุทธ ศาสตร์เพื่อพัฒนานั้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดผลิตระดับมหาบัณฑิตในสาขานี้ มาก่อน นอกจากนั้นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับหลักสูตร ดังกล่าวมากคือผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อมั่นในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน และใกล้กับแหล่งที่อยู่อาศัย และที่ทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาโทอยู่ในร้อยละที่ค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่ ต้องการการศึกษาต่อทันทีร้อยละ 56.9 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40 ดังนั้น สาขาวิชาพุทธ ศาสตร์เพื่อการพัฒนา ควรนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย

2. ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดในบรรดากลุ่มเป้าหมายอื่น ดังนั้นควรประชาสัมพันธ์โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กว้างขวางขึ้นเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอื่น

3. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี ควรนำสารสนเทศไปวางแผนในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น เชื่อมโยงกับประสบการณ์ทำงาน

4. ข้อค้นพบจากการวิจัยที่ว่า มีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรโทควบเอก หรือแบบแผนที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ถึงแม้เป็นส่วนน้อยหากแต่สาขาวิชาพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกเหนือจากกลุ่มที่ต้องการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชาที่เป็นกลุ่มส่วนใหญ่ จะทำให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น

5. สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาควรนาสารสนเทศที่ได้ไป คัดกรองปรับใช้ทั้งในส่วนของการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเรียน การสอนและการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและเป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เกิดความเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของ การวิจัยเชิงประเมิน เพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาได้ทันทั่วทั้งที่

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

ใจชนก ภาคอิต. (2556). ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของ นักศึกษาระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ศิลาลักษณ์ แสงวงษ์ และคณะ. (2550). การศึกษาปัจจัยที่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัครเดช นิลโยธิน. (2563). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน. วารสารแสงอีสาน. 17(1), 34-49.

Cochran, W. G. and G. M. Cox. 1957. *Experimental Designs*. John Wiley and Sons, New York, U.S.A

McClelland, David C. (1999). *Identifying Competencies with Behavioral-event interviews*.

Psychological Science, 9(5). Retrieved December 11, 2005, from www.eiconsortium.org/research/business_case_for_ei.htm.

Journal of Buddhist Education and Research : JBER

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563

[112]

Vol. 6 No. 2 July-December 2020

Shrock, S.A.; & Coscarelli, W.C.C. (1989). *Criterion – Referenced Test Development*. New York: Addison – Wesley Publishing Company.